

De Minister van Economische Zaken, de
heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

CC: De Minister en Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw
dr. M. Bussemaker en de heer drs. S. Dekker

25 november 2016

Zeer geachte heer Kamp, Excellentie,

In navolging op onze brief van 2 november 2014, willen wij graag onze visie met u delen over het gebruik van valorisatie-indicatoren in de kennisinstellingen. De timing voor dit schrijven wordt ingegeven door het recent verschenen rapport van de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek. Daarin worden de door de hogescholen en universiteiten geboekte resultaten beschreven ten aanzien van de prestatieafspraken die in 2012 met de instellingen zijn gesloten. De Reviewcommissie constateert dat valorisatie in toenemende mate aandacht heeft binnen het HBO en Universiteiten. Ook wordt geconstateerd dat vele universiteiten sinds 2016 een set valorisatie indicatoren in hun jaarverslag hebben opgenomen om hun bijdrage aan maatschappelijke en economische innovatie zichtbaar te maken.

De Adviescommissie Valorisatieprogramma ziet inderdaad vooruitgang, maar vindt tevens dat er veel meer nodig is om kennisvalorisatie verder te brengen. Wetenschappers, vakgroepen en kennisinstellingen moeten de verbinding met de samenleving en hun bijdrage daaraan hoger gaan waarderen dan op dit moment het geval is. Kennisbenutting, aansluiting bij maatschappelijke behoeften, kennisverspreiding en bijdragen aan het verhogen van de concurrentiekracht scoren nog steeds laag als onderzoekers worden bevraagd op de doelstellingen van hun organisatie.

Wij zouden graag de volgende aanbevelingen willen doen om valorisatie naar een hoger niveau te brengen:

1. Zet in op langdurige monitoringinspanning op basis van een éénduidige, compacte set van indicatoren, die kwantitatief meetbaar zijn. De lijst van indicatoren die wij voorstellen vindt u in de bijlage;
2. Vul deze aan met een kwalitatieve beoordeling van de valorisatie-inspanningen en – prestaties. Daarbij zou een onafhankelijke reviewcommissie (inclusief visitatie) kunnen assisteren;
3. Zorg voor een koppeling tussen valorisatie inspanning/resultaten en de financiering van de instelling, bijvoorbeeld via een budgetnorm of in de vorm van een financiële beloning.

Na een korte beschrijving van de achtergrond van de commissie, volgt een toelichting op onze aanbevelingen.

De adviescommissie valorisatieprogramma bestaat uit onafhankelijke leden afkomstig van kennisinstellingen, MKB, grootbedrijf, een regionale ontwikkelingsmaatschappij, VC en TNO Bedrijven. Enkele leden hadden al zitting in de voorloper van het Valorisatieprogramma, de SKE-regeling (Stimulering Kennis Exploitatie, 2004-2010). De commissie kan derhalve putten uit een ervaring van ruim twaalf jaar 'valorisatie binnen de kennisinstelling'.

De overheid, c.q. OCW en EZ, hebben inmiddels al twaalf jaar valorisatieactiviteiten in de kennisinstellingen gestimuleerd met financiële middelen. Maar ook de kennisinstellingen zelf alsook de andere consortiumpartners in het valorisatieprogramma hebben mee geïnvesteerd. Het gaat om een substantiële gezamenlijke investering (ruim € 225 miljoen) die, zoals in onze vorige brief toegelicht, een positief rendement heeft gegenereerd in termen van innovatieve bedrijvigheid, nieuwe arbeidsplaatsen en andere vormen van maatschappelijke waarde. Om ervoor te zorgen dat deze investering niet verloren gaat en de positieve trend gewaarborgd blijft, acht de commissie het van cruciaal belang dat de monitoring van valorisatie-inspanningen en -prestaties van kennisinstellingen na beëindiging van het Valorisatieprogramma wordt voortgezet.

Valorisatie is één de drie kerntaken van de kennisinstelling en is onmisbaar voor een vruchtbare kenniseconomie. Het belang van valorisatie behoeft inmiddels geen uitleg meer. Voor een dergelijk belangrijke schakel in onze kenniseconomie is het een vereiste om input en output te kunnen meten, beoordelen en monitoren. De adviescommissie heeft eerder al geconstateerd, dat het - door wisselende stimuleringsregelingen in het verleden - ontbreekt aan een longitudinale meetserie, die dieper inzicht zou kunnen geven in de succes- en faalfactoren van stimuleringsbeleid voor kennisvalorisatie. Daarbij komt dat de resultaten van stimuleringsbeleid voor kennisvalorisatie soms pas na lange tijd zichtbaar worden. De adviescommissie bepleit daarom een langdurige monitoringinspanning, op basis van een éénduidige, compacte set van indicatoren die kwantitatief meetbaar zijn. Vanuit de ervaring die samen met RVO is opgedaan in de uitvoering van het Valorisatieprogramma is de commissie gekomen tot een twaalfstal indicatoren, zoals vermeld in de bijlage van deze brief. Een deel van de voorgestelde indicatoren is de afgelopen jaren al gehanteerd door RVO, de adviescommissie en de betrokken kennisinstellingen in de valorisatieprogramma's. Deze komen dus niet uit de lucht vallen voor alle betrokken partijen.

De commissie heeft uiteraard oog voor de diversiteit van de kennisinstellingen en de verschillende manieren waarop valorisatie kan worden vormgegeven en resultaten kan genereren. Daarom pleit de commissie voor een aanvullende kwalitatieve beoordeling van valorisatie-inspanningen en -prestaties die door een onafhankelijke reviewcommissie zou kunnen worden uitgevoerd. Naast de kwantitatieve indicatoren is er daarmee ruimte voor het meewegen van specifieke omstandigheden. Overigens is de adviescommissie van mening dat ook bij de kwalitatieve monitoring bij voorkeur een vaste lijst van indicatoren gehanteerd zou moeten worden. De invulling daarvan vereist verdere dialoog met de betrokkenen.

Om ervoor te zorgen dat valorisatie daadwerkelijk in het 'DNA' van de kennisinstelling komt te zitten, dienen de prestaties op het gebied van valorisatie niet alleen gemeten te worden, maar zal er tevens een koppeling met de financiering van de instelling moeten worden gemaakt, bijvoorbeeld via een budgetnorm of in de vorm van een financiële beloning. Over de manier waarop, als ook de timing, is verdere discussie nodig, maar dat een dergelijke financiële koppeling nodig is, staat voor de adviescommissie als een paal boven water. Bij het ontbreken van financiële impact zal valorisatie naar de achtergrond verdwijnen en verworden tot een zwakke schakel in onze kenniseconomie.

De commissie is zich ervan bewust dat het hier om grote beslissingen gaat en kan zich voorstellen dat er een overgangperiode zou moeten komen, waarin ervaring kan worden opgedaan met het gebruik van de kwantitatieve indicatoren, de aanvullende kwalitatieve beoordeling en financiële terugkoppelingsmechanismen. Vanuit diverse maatschappelijke organisaties, elk vanuit hun eigen belang, wordt er inmiddels al geruime tijd gediscussieerd over valorisatie-indicatoren. De commissie pleit ervoor dit debat op landelijk niveau te voeren, bijvoorbeeld in aansluiting op de uitvoeringsafspraken die in 2017 worden gemaakt over de verdere implementatie van de Nationale Wetenschapsagenda. De adviescommissie is van harte bereid om een bijdrage te leveren aan dat debat, gedreven vanuit haar passie om valorisatie steviger te verankeren in onze kenniseconomie. Alleen als de kennisvalorisatie gewaarborgd is, kan onze kenniseconomie internationaal onderscheidend zijn en blijven.

Graag tot nadere toelichting bereid, namens de Adviescommissie Valorisatieprogramma,

Drs. F.J. Dom, voorzitter

	Indicator	Waarde
1	Omvang eerste, tweede en derde geldstroom	Eerste geldstroom
		Tweede geldstroom
		Derde geldstroom
2	Ondernemerschapsonderwijs	Totaal aantal studiepunten (ECTS) Ondernemerschapsonderwijs
		Totaal aantal studenten Ondernemerschapsonderwijs
3	Contractonderwijs	Inkomsten uit onderwijs in opdracht van derden
4	Co-Publicaties	CWTS - Leiden Ranking - UIC
		Percentage University-Industry Co-Publicaties
5	Intellectueel Eigendom	Invention Disclosures
		Aantal octrooiaanvragen
		Aantal gehonoreerde octrooien
		Aantal licenties
6	Bedrijvigheid	Spin Off gestart met intellectueel eigendom van kennisinstelling
		Aantal startups/ondernemingen gestart zonder intellectueel eigendom van kennisinstelling door studenten en alumni
		Aantal ondernemingen gestart door derden met intellectueel eigendom van de kennisinstelling
		Aantal incubatoren die gelieerd zijn aan de kennisinstelling
		Aantal bedrijven in de incubatoren
		Omzet van bedrijven in de incubatoren
		Aantal FTE van bedrijven in de incubatoren
		Vervolgfinanciering opgehaald door starters uit de kennisinstelling
7	Samenwerkingen	Aantal en inhoud van strategische samenwerkingsverbanden (publiek private samenwerking)
		Inkomsten uit contractonderzoek als percentage van de totale inkomsten van de kennisinstelling
8	Wetenschappelijk Personeel	Aantal stafleden met een hoofdtaak buiten de kennisinstelling in de beroepspraktijk
9	Stages en afstudeeropdrachten bij niet academische instellingen	Aantal Bachelor studenten dat stage loopt bij niet academische instelling of daar afstudeeropdracht doet
		Aantal Master studenten dat stage loopt bij niet academische instelling of daar afstudeeropdracht doet
		Aantal PhD dat onderzoek uitvoert bij niet academische instelling